

עת"א 45900/11/14 - סבע גנאים, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

14 דצמבר 2014

עת"א 45900-11-14 גנאים נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון ואח'

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

סבע גנאים, ת"ז 303167605

העותר

נגד

המשיבים

1. הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
2. מדינת ישראל

פסק דין

בפני עתירת אסיר נגד החלטת המשיב על הפסקה מנהלית של עבודות השירות שבריצוין החל העותר, באופן שבו יהיה על העותר לרצות את יתרת מאסרו כמאסר בפועל במתקן כליאה.

העותר נשפט לריצוי עונש מאסר בפועל בן 6 חודשים בדרך של עבודות שירות החל מתאריך 23.4.14. מהחלטת המשיב עולה כי העותר לא התייצב לתחילת עבודות השירות בזמן, במהלך עבודות השירות נעדר ימים רבים ללא אישור ושיחות ברור ואזהרות שקיבל לא הואילו. כמו כן, עזב העותר את מקום עבודת השירות ללא אישור. מתאריך 13.8.14 הפסיק העותר להתייצב לעבודות השירות עד שנקבע לו שימוע ליום 22.9.14, שבו ביקש העותר הזדמנות אחרונה והבטיח שיגיע לעבודות השירות באופן סדיר, אך מהר מאוד חזר לסורו, נעדר ללא אישור וניתק קשר. לכן זומן העותר לשימוע נוסף ביום 27.10.14, אליו לא התייצב, ולאור תיפקודו הבעייתי והיעדרויותיו מעבודות השירות ללא אישור, הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות.

העותר טוען כי הוא בעל משפחה ועובד במקביל לעבודות השירות בעבודת כפיים קשה, לאור מצב כלכלי קשה מאוד ולאור העובדה שהוא מפרנס יחידי ובעל חובות כלכליים. נטען כי בתחילת עבודות השירות הייתה בעיה עם העותר בגלל משבר משפחתי קשה וקיום שימוע שלאחריו החליטו לתת לו הזדמנות. העותר שולב שוב בעבודה ועבד לשביעות רצון המעבידים שלו. בעיה החדשה שהתעוררה הייתה בעקבות חג הקורבן שבמהלכו העותר לא התייצב וזומן לשימוע נוסף. נטען כי הוא לא הבין שהוא צריך להתייצב לשימוע ובאותו יום היה בעבודת השירות, נערך שימוע בהעדרו ובגלל אותם יומיים של החג שהוא לא התייצב בהם בוצעה הפקעה של עבודות השירות. נטען כי המעבידים שלו בעבודות השירות מאוד מרוצים ממנו ומדובר בהעדרות רק ביומיים של חג הקורבן, העדרות שבעטיה הופקעו עבודות השירות. העותר מבקש ליתן לו הזדמנות נוספת לסיים את עבודות השירות.

המשיב טוען כי העותר נעדר ימים רבים מעבודות השירות גם בחודשים אוקטובר ונובמבר ולא מדובר ביומיים היעדרות כפי שטוען ב"כ העותר. נטען כי מתאריך מסוים בנובמבר הוא נעדר והפסיק להתייצב כלל. לעותר נערכו שיחות של ברור, נערך לו שימוע ראשון בו הוזהר והבטיח שישפר את דרכיו. הוא קיבל וחתם על הזימון לשימוע השני אך לא התייצב. נטען כי לממונה לא הייתה ברירה אלא להמליץ למפקד המחוז להפקיע את עבודות השירות. עוד נטען כי הטענה של מצב כלכלי קשה לא נטענה על ידי העותר בשיחות האזהרה או בשימוע שנערך לו וזו טענה חדשה שלא הייתה לפני הממונה. נטען כי החלטת הממונה על עבודות השירות הייתה סבירה לאור התנהגותו השלילית של העותר וכי הטענה כי נעדר רק יומיים בחג הקורבן אינה נכונה. באשר לטענת ב"כ העותר כי עובדי השירות הוצאו לחופשה מרוכזת של שבועיים טוען המשיב כי יש לדחות טענה זו. המשיב טוען כי מדובר בעובד שירות מוסלמי שהחופשות ניתנו לו על פי דתו כמוסלמי ולכן לא עבד בחג הקורבן. בחג הסוכות לא עבדו במקום עבודת השירות אולם בחול המועד עבדו אך העותר החליט ביוזמתו שלא להתייצב לעבודה. מעבר לכך, גם לפני ואחרי התקופה המפורטת לא התייצב העותר לעבודת השירות באופן סדיר.

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים והמסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לקבל את העתירה. אמנם במקרה זה העותר זומן לשימוע אך ככל הנראה עקב שגגה או תקלה לא הבין או לא היה מודע לכך כי עליו להתייצב לשימוע והתייצב באותו יום לעבודת השירות. על כן, השימוע התקיים בהעדרו. סבורני כי בכך נפל פגם בהליך השימוע ולכל הפחות יש לראות באי התייצבותו כשגגה בתום לב, המצדיקה מתן הזדמנות נוספת להתייצב לשימוע.

זכות השימוע נגזרת מזכות הטיעון, והיא הבסיס להליך מנהלי תקין. תנאי לקבלת החלטה הפוגעת בזכויות הוא הליך מקדים במסגרתו ניתנת למי שאמור להיפגע מההחלטה הזכות לטעון נגד ההחלטה הצפויה. היקפה של זכות הטיעון ותוכנה נגזרים מאופי הזכות הנתונה ומהיקפה, ומכלל נסיבות העניין הנוגעות למקרה (ראו: רע"ב 1769/05 **סלים מועד נ' מדינת ישראל** (החלטה מיום 4.7.2005)).

קורה לעיתים כי שימוע לא מתקיים עקב שגגה או תקלה. במקרים אלו על הרשות לקבוע מועד נוסף לשימוע ולשקול עניינו של עותר מלכתחילה, הכל תוך מתן הזדמנות לאפשר לאזרח הפונה לשטוח טענותיו בפני הרשות המנהלית ועל הרשות לנהוג בהגינות ובפתיחות ולשקול את כל השיקולים הענייניים בלי להיות מחויבת להחלטה קודמת. ראו:

בג"צ 3379/03 **אביבה מוסטקי ואח' נ' פרקליטות המדינה**, פ"ד נ"ח(3) 865 (2004);

בג"צ 2911/94 **באקי נ' מנכ"ל משרד הפנים**, פ"ד מח(5) 291, 305 (1994);

בג"צ 654/78 **גינגולד נ' בית הדין הארצי לעבודה**, פ"ד לה(2) 649 (1979).ג.

במקרה זה שלפני היה מודע המשיב לחובה לקיים שימוע ואף זימן את העותר לשימוע, אך ככל הנראה עקב טעות או שגגה העותר לא הבין כי עליו להתייצב לשימוע והתייצב באותו מועד לעבודת השירות כרגיל.

בנסיבות אלו ומשהתקבלה החלטה בלא קיום שימוע בנוכחות העותר (הגם שעקב תקלה או שגגה של העותר עצמו), הרי זו החלטה שיש בה פגיעה בזכות הטיעון ובנסיבות אלו ראוי לבטלה, וזאת כדי לאפשר קיומו של שימוע, כנדרש,

באופן בו יוכל העותר להשמיע את טענותיו. כך, למשל, טוען המשיב כי טענה של מצב כלכלי קשה מעולם לא הועלתה על ידי העותר ובנסיבות העניין מן הראוי לאפשר לעותר להעלות טענותיו לפני המשיב. כמו כן, קיימות מחלוקות לגבי חגים וחופשות מרוכזות שחלו על העותר במקום עבודת השירות ומן הראוי לאפשר לעותר לטעון טענותיו גם לעניין זה טרם מתן החלטה.

מובן כי בכל האמור לעיל אין בית המשפט קובע כל עמדה לגופו של עניין. חזקה על עורך השימוע שישמע את טענותיו של העותר ויביאן בחשבון במסגרת מכלול שיקוליו, ובעניין זה רשאי יהיה להביא בחשבון גם את התנהגותו של העותר וההיעדרויות הרבות מעבודת השירות. ואולם, כל הנתונים הנ"ל ראוי להם שישקלו על-ידי עורך השימוע ואין מקום לשלול את זכותו של העותר ולחרוץ את דינו בטרם ניתנה לו ההזדמנות להשמיע טענותיו כנדרש.

אשר על כן, העתירה מתקבלת. החלטת המשיב מבוטלת. המשיב יערוך לעותר שימוע נוסף תוך 45 יום מהיום, במסגרתו יוכל העותר להעלות טענותיו. **העותר יזומן לשימוע באמצעות בא כוחו.**

ניתן היום, כ"ב כסלו תשע"ה,
14 דצמבר 2014, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
ר' שפירא, ס. נשיא